

FAUSTAS KIRŠA

I

Graikiškasis šventyklos įsakymas — pažink pats save — yra privalomas tiek tautoms, tiek individams. Tai pačios žmogaus dvasinės prigimties įsakymas. Pažinti save, savo siekimus, kelius į juos, savo galias kiekvienam žmogui ir tautai yra pradžia sąmoningai gyventi.

Savasis vidaus pasaulis aiškus tam žmogui, kuris yra jau atsirėmęs į tvirtus visuotinės ideologijos pagrindus. Jo pripažįstama ideologija padeda jam daug ką suprasti. Tokie lietuvių tautoje buvo ankstesnės kartos Jakštas, Maironis, Šatrijos Ragana.

Aiškus gyvenimo kelias ir tam, kuris jokios tauresnės ideologijos neturi ir turėti nenori. Tai jau žmogus beasmenis. Jam viską nulemia dienos momentas. Kokia dienos aplinka, toks jis, ir jam gyvenimo kelias savotiškai aiškus.

Tačiau skausmą pergyvena tas žmogus, kuris nori susikurti asmenybę su sava ideologija, įprasminančia jo darbus, bet kuris, antra vertus, nenori pasikliauti jokiais aprioriniais autoritetais.

Fausto Kiršos laikotarpis, tas lietuvių gyvenimo laikotarpis su šio amžiaus antrojo dešimtmečio pradžia, kaip tik ir

yra charakteringiausias tokiais žmonėmis. Jie yra pasitraukę nuo filosofinio materializmo bei pozityvizmo, bet jie yra atitraukę ir nuo konfesinės krikščionybės. Jiems ne vienam tebėra chaosas prieš akis ir širdyje, ir jie su visomis pastangomis rūpinasi suvokti save, suvokti pasaulį ir savo santykius su pasauliu.

Šitokias pastangas susirasti savąjį „Aš“ pastebim ir Kiršoje jau nuo laikų, kada su Baliu Sruoga redagavo dar pirmąjį *Barą*. Tik atidžiau įsiklausykim į Kiršos autobiografinius paaiškinimus prie anglų poeto Wilde'o posakio: „visų pirma reikia mokėti pasirišti kaklaryšį; nuo to pirmojo tvarkingai ir pavyzdingai padaryto darbo priklauso ir kitų darbų geri vaisiai...“ „Aš, — sakos Kirša, — dar tebesistengiu pasirišti kaklaryšį... Tuo tarpu nei mano *Verpetai*, nei *Aidų aidužiai*, nei *Idiotas*, nei laikraščių redagavimas su visais veidmainingos politikos aitvarais, čiulpiančiais armoningus smegenis, neduoda man progos nei tikslo pasisakyti savąjį „Aš“ iš buvusio Monų ir Maumų pasaulio“... (*Vainikai*, 1920, 141 psl.).

Monų ir Maumų pasauliu Kirša čia pavadino turbūt tą idėjų, gyvenimo, pačios žmogaus prigimties chaosą, kuris yra apgaubęs visą žmogaus būtį. Iš jo Kirša ir nori išsilukštenti, susirasti savo „Aš“.

Tas savęs ieškojimas poetui apskritai galėtų būti dvejopas: arba jis ieško minties, stengias savo idėjas, nuotaikas sau pačiam išsiryškinti, arba jis ieško žodžio, formos, joms kuo tiksliau išreikšti, arba, pagaliau, ieško ir vieno ir antro. Kirša yra iš tų, kuriems idėjinis pradas buvo ir yra svarbesnis už formą. Paklaustas, kokius rašytojus jaunystėje mėgęs, Kirša nurodė kaip tik į tuos stiprios ir taurios idėjos žmones:

„Jaunystėje akis pražiūrėjau į Lermontovą ir Maironį. Dabar grynai mėgstu klasikų. Man gaila laiko skaityti daugelį dabartinių rašytojų, nes per 100 puslapių randi vieną antrą idėją, gražų posakį. Žinoma, aš nesakau, kad jų nereikia

skaityti... Didžiausias man yra Dostojevskis. Juo egzaltuojosi. Tai visų laikų rašytojas. Jis pavergia kaip Vezūvijus. Nė Goethe su juo negali lygintis. Žmonija tokio daugiau neturės. Iki jį priėjau, perėjau per Heinę, Byroną, Wilde, Poe, ypačiai pastaruosius. Rusų simbolistams, nors mane priskiria prie simbolistų, ypatingo žavesio nejaučiu. Jų formalizmas manęs nežavi. Tokis modernizmas, kuriame vaikomasi tik ypatingo ritmo, baisiai trumpas... Jei geniališkumas yra, tai jis yra idėjos“.

Vertindamas lietuvių poetų tarpe ypatingai Gustaitį, net labiau už Maironį, Kirša dar labiau pasirodo esąs didžios, gilios minties ieškotojas ir jos poetas intelektualistas.

Rašė Kirša ir gamtinės, ir patriotinės, ir ypačiai erotinės poezijos, bet niekas jam nėra taip charakteringa, kaip refleksija apie didžius dalykus — metafizinius. Jis nori suvokti kosmo esmę ir iš tos metafizinės, filosofinės plotmės pažūrėti jau į gyvenimą, į tą visuomeninį tautinį ir pilietinį gyvenimą.

Neužmirškim, kad nuo 1921 trejus ar ketverius metus Kirša mokėsi Berlyne. Ypačiai mėgo filosofiją. Net pats rengėsi rašyti studiją apie laiką ir erdvę. Žavėjosi paeiliui Schopenhaueriu, Nietzsche, Bergsonu, Scheleriu, nors nė vienu kuriuo nebuvo visiškai pasekęs. Žavėjęsis net okultistinėmis problemomis, neišskiriant ir Atlantidos. Labiausiai prie širdies, atrodo, jam pritapo intuityvizmas, tada filosofijoje ir poezijoje labai išpopuliarėjęs.

Su šitokiais nusiteikimais ir šitokioje filosofinėje atmosferoje kristalizavosi F. Kiršos ir poetinis pasaulėvaizdis bei pasaulėjauta. Ji ryškėjo pamažu, net labai pamažu. Ji pasirodė su kiekvienu nauju rinkiniu: *Verpetais*, 1918, *Aidų aidužiais*, 1921, *Suverstomis vagomis*, 1926, *Pelenais I*, 1930, *Ringauda žygiu* (poema), 1930, *Giesmėmis*, 1937, *Pelenais II*, 1938, *Piligrimais*, 1939. Juose Kirša yra tas pats, bet ir naujas. Tas pats, nes juose ta pati pasaulėjauta. Naujas, nes su

kiekvieniu rinkiniu ji aiškėja, ryškėja, gauna konkretesnes formas, suprantamesnes kitam žmogui.

II

Praleidžiant *Verpetus*, Kiršos poezijos raidai susekti įsižiūrėtina į *Aidų aidužius*. Juose svarbiausia filosofinė kosminė poezija. Gyvenimą ir kosmą Kirša pergyvena beveik platoniškai: jaučia idealinį ir realinį pasaulį. Idealiniam pasaulyje glūdi gėris, grožis, tiesa. Jo idėjos yra realizuojamos ir žemėje. Bet tik kaip svečias, kaip aidų aidužis ano tikrojo idealinio pasaulio. Gulbių, saulių... simboliais išreiškiamas idealinio pasaulio susilietimas su realiniu. Šitokis pasaulio suvokimas jau beveik nurodo ir žmogaus santykius su gyvenimu: nuolatinį ilgėjimąsi, kilimą, veržimąsi į tas saules. Tiesa, ir Sruogos poezijoje atsidauiama į saules, bet, jas momentui užmiršdamas, Sruoga moka džiaugtis ir smiltimis. Kiršos žmogus kiek pastovesnis: jis nuolatos veržias į idealą. Tik žemėje idealas neįvykdytas, nepasiekiamas, dėl to žmogus nesijaučia laimingas. Apie laimę tegalima pasvajoti, pasapnuoti. Vis dėlto vienas kelias labiau už kitus veda į laimę — meilė. Ir didžioji *Aidų aidužių* dalis yra meilės, sufilosofintos meilės, dainos. Bet meilė meilei nelygi. Kiršos dainos apie dvejopą meilę: asmeninę ir objektyvią meilę. Asmeninės meilės poezija yra išlaikyta idealistinėj petrarkinėj plotmėj — iš perspektyvos poetas apie ją tik svajoja, ilgis, sapnuoja. Aprašydamas mylimąją tenkinasi: gilios akys, karštos lūpos, lengvas žygis spinduliuos... Objektyvi erotika gauna ir stilizuotos tautosakos formas, kaip tada buvo populiariu.

Iš esmės nepakinta Kirša nei kituose rinkiniuose. *Suverstose* *vagose* jį tebedomina kosminės temos. Tik jas nevienodai jau pergyvena. Kai kur pergyvena kosmą, kaip dinamišką būtį, kurioje susilieja šviesų tviskėjimai, planetų keliai, šešėliai ir spinduliai, arfų, timpanų, ragų garsai, žmonių

amūrai ir madonos. Šitos dinamiškos dvasios kosmas jau naujai, beveik keturvėjiškai prašneka iš Helios (89 psl.). Tačiau iš karto pajauti, kad toks pergyvenimas Kiršai svetimas. Jam artimesnis kosmas, kaip harmoninga nuolatinė dinamika, tačiau, be visų šuolių ir zigzagų. Dar artimesnis jam žmogaus irgi tylus, tik dvasinis veržimasis į idealinę tikrovę, tik jos ilgėjimasis. Neatsitiktinai, rodos, Kirša yra pamėgęs ir poetinį vaizdą — iškelti į viršūnes galvą, ištiesti sparnus ar rankas, net stovėte stovėti lyg ekstazėje priešais nuostabią Viešpaties kūrybą. Ir šitokios pasaulėjautos Kiršos eilėraštis atrodo gilesnis ir nuoširdesnis cikle „Mažytis pažas“.

Žmogaus veržimasis į idealus, jo sielvartingi skundai varijuojami rinkinio eilėraščių daugumoje. Bet varijuojami tiek neryškiai, kad pranyksta ribos tarp vieno eilėraščio ir kito. Suabejoji, ar naujas eilėraštis, ar anksčiau buvusi kartojamasi. O jeigu eilėraštis neturi savo individualaus charakterio, nepagauna ar savo mintimi ar forma, tai ženklas nėra geras. Jis rodo, kad autorius neišryškina savo pergyvenimų, nepajėgia, metaforiškai sakant, atskelti iš savo pergyvenimų vienos dalelės, kad ją suformuotų į eilėraštinę su visu poetinio kūrinio vieningumu ir atbaigtumu. Šitas savęs nesuvokimas gali būti viena iš priežasčių, kodėl F. Kirša vartojo tokią miglotą, abstraktinę formą, kuri gali po kiek laiko net pačiam autoriui nieko nebesakyti. Pvz.:

Žydžiu ir žydžiu rūkuos su saule.

Bruožai tie patys, tos pačios kėsnonės.

Amžino krašto gilybės priekalai

Iškelia naujas varsas ir žegnones (ir toliau 27 psl.).

Šis eilėraštis yra jau iš ciklo „Nuo Bornholmo salos“; jame poetas reiškia įspūdžių, kuriuos jam paliko Danų kraštas. Tik ir šiuose gamtiniuose eilėraščiuose, pro gamtos reiškinį, poetas įžvelgia gilesnę idėjinę prasmę. Kaip *Aidų aidų žiuos* sufilosofino meilę, taip čia sufilosofina gamtą. Jūros

bangos pavirsta lyg saulėtais vainikais ir nusilenkia prieš granitą. Bet ir vėl: Kirša atrodo nuoširdesnis ir priimtinesnis skaitytojui, kada prie tos gamtos jis prieina paprasčiau, kasdieniškiau, konkrečiau. Kokios nuoširdžios ir stiprios yra, pavyzdžiui, pirmosios dvi pastraipos eilėraščio „Tėvynės dainai“:

Su varpomis šalia granito,
Su vėjais nuo šiaurės dangaus
Kalbu rugiams ir šaltai jūrai,
Ir kalnams rymantiems šiluos:
— Už jūrmarių, tylusis krašte,
Tėvyne žydinčiuos laukuos,
Su liepom, ąžuolais ir beržais
Kartoji lygumų dainas.
Jos švelnios, kaip gėlių pakalnės,
Kaip ryto bangos ežeruos.
Jos plačios, kaip saulėti skliaustai,
Kaip žemės amžių ilgesys.

Toliau eilėraštis pereina į abstraktybes, ir įspūdis blanksta:

Mane iš čia sutiko aidas
Per žemę lydinčios dainos —
Atsiklaupiau šventam skambumui
Mirtingų žodžių atdūsiais.
Teauga tau krūtinės žiedas
Vardan tavęs sūnaus džiaugsmuos.
Aidai mirgėjimais teskrieja,
Dvasia težydi nemariai (SV 40).

Šitas Kiršos poezijos rinkinys tikrai dar yra vertas *Suverstų vagų* vardo: visaip dar mėginama savo kūrybą vartalioti.

Jau žymiai platesnis ir aiškesnis yra Kirša *Giesmėse*.

Savo specifinio filosofinio veido ir naujam rinkiny nėra nustojęs. Atvirkščiai — jį tik labiau išryškines, išryškines visose trijose tematikos grupėse: filosofinė, erotinė ir jau net patriotinė — visuomeninė.

Kiek autorius pasikeitęs filosofinėje poezijoje, matyt, palyginus to rinkinio du ciklus: „Giesmes“ ir „Idijotą“. „Idijoto“ ciklas parašytas dar 1919—1922. Šio laikotarpio pasaulėjauta dar negavusi visiems suprantamo ir visiems priimtino pavidalo. Savo abstraktiems pergyvenimams poetas vartoja skaitytojui neaiškios prasmės terminus: tampo darganos įžambėkeliais, nėra gyvenimo spalvom kūpančio; žemės nuodėmės, kaip naktikova, miglos prasilaužia pro vaivoračius. Su šitokia žodyno laboratorija bene labiausiai pasirodo Kirša IX eilėraštyje, kur figūruoja: pokeliai, polaidžiai, speiglaikiai, sielažodžiai, žmogragis, juodmazgis, džiūgautė, stipiniuojasi, priežmogis. Čia gauni įspūdį, kad autorius nori kažką pasakyti, bet jis nesuranda žodžių iš esamųjų bendrinių žodžių arsenalo ir imasi pasidaryti naujų. Tik kai tų žodžių viename eilėraštyje visas pluoštas, tada eilėraštis daro nebe poezijos, o filologizmo įspūdį.

Paskesniame „Giesmių“ cikle jau pasaulėvaizdis aiškesnis, aiškesnė dėl to ir jo žodinė forma. Kirša pasaulį ir kosmą suvokia aiškiai jau kaip Viešpaties padarą. Tas pasaulis ir žmogus, iš visa ko Pirmapradžio išėjęs, į jį ir grįžta, žemėje nerimdamas. Tik Kiršos žmogaus nerimas nėra baironiškas. Individualistinio išdidumo, maištingumo jame nėra. Jis neramus tik dėl to, kad pats neina Viešpaties keliais.

Nors šitai pasaulėjautai tebevartoja didingus vaizdus: jūras, gelmes, niūriąsias audras, žvaigždes, debesis, užiančius medžius, kraujan įmurkdytus sostus, bet šitie vaizdai yra visiems įsijaučiami. Dėl to jo „Meditacijos“ tipo poezija, kurioje intelektualistinis elementas atmiešiamas nuoširdžiu jausmu, prašneka į skaitytoją įtikinamai ir sugestvyiai:

O Viešpatie, aš Tavo didį vardą
Ne tūkstantį, bet milijoną kartų
Kliedėdamas aistringai kryžiuvoju, —
Dėl to mane laikai už plieno vartų,
Dėl to skausmai krūtinę mano skardo.
Lyg drausdami parpulti Tau po kojų...

O Viešpatie, aš šiandien išpažįstu,
Kad amžiuose ir vargo mirksniuos klystu,
Kaip klydo tie, kurių kapuos ramybė
Taip šaukia mus savep per amžius būti
Sutrupinant kiekvieną žemės kliūtį,
Kad aš esu tik Tavo nemarybė...

O Viešpatie, kas man pasaulių plotai,
Kur nardosi ir saulės, ir žemynai?
Kas man vergai, išminčiai, idiotai,
Ir puošmenos, ir šventinti giesmynai,
Kai žmogiškam uždėtos dulkių žymės,
Nors būtumei ir pranašu užgimęs...

O Viešpatie, suklumpa mano mintys,
Kai žvilgtėriu į Tavo amžių kančią,
Kur žmonija dievybės vardą švenčia
Ir klūpauna su pelenais ramintis...
Ir dulkei, — man, — nors vardą kryžiuvoju,
Tu dovanok ir leisk parpulti po kojų.

Faustas Kirša eina dar toliau. Jis pasineša į realistinio ir konkretaus gyvenimo vaizdus, net smulkiuosius vaizdus: į ketursienį kambarį su pelėsiais, surūdijusiom vinim, voro gūšta, sugrauztais pusbačiais, šimtakojais, pelytėm... Tačiau kiek šito tipo eilėraštyje „Kambarys, kuriame dainuoju“ kosminės, monumentalios nuotaikos! Tie realistiniai proziniai gyvenimo niekniekiai čia leidžia pajusti anapus jų glūdintį didį prasmingą gyvenimą, tik žmogaus menkumo niokojamą...

Jau šį eilėraštį Kirša užbaigia, prisimindamas „tėvų šalį“. Taip, Kirša vis daugiau leidžiasi į patriotinius-visuomeninius motyvus, į tėvų šalies gamtą, jos tautinio valstybinio gyvenimo esminius reiškinius. Gamtoje Kirša negali džiaugtis smulkmenomis — dūzgiančiomis samanėmis bitėmis ar liepžiedžiais, atitrauktais nuo viso didingai suvokiamo kosmo. Poetas gamtoje ieško ne atsitiktinių jos reiškinių, bet esmės; su refleksija jis stengiasi išreikšti ir žmogiškuosius pergyvenimus gamtoje, ir ypačiai objektyvias pačios gamtos esmines žymes. Pavasaris, vasara, kiekvienas metų laikas turi savo nuotaiką, savo esmę. Dėl to F. Kiršos kad ir pavasarinės giesmės įgyja jam būdingo monumentalumo, rimties:

Gamtoj tik šypsena,
Padangėse neaiškus mėlynumas,
Bet už kalnų, kaip pilnaties skaistumas
Ateina žemė ir daina.

Dar pumpuruos žiedai, —
Tik jau rūkuos eifirinis lengvumas,
Pirmuos žieduos budėjantis skambumas,
Krūtinėj — laimės pažadai... (G. 20).

Visuomeninis gyvenimas, kaip ir gamta, F. Kiršos objektyviai stebimas, konstatuojamas ir vertinamas. Stebėti ir konstatuoti kai kam gali atrodyti ne lyriko uždavinys. Kai kas norėtų, kad poetas reikštų tik nuotaikas, kurias visuomeninio gyvenimo reiškiniai jam yra sukėlę. Bet tai per siauras lyrikos supratimas. Dalyko esmę suvokti ir išreikšti yra ne mažiau kūrybinis faktas, kaip savo nuotaiką išreikšti. Dalyko esmę išreikšti ir yra tokios intelektualinės lyrikos požymis. Antra, intelektualinė lyrika visuomeninius faktus paspalvina ne savo nuotaika, bet vertinimu, kuris paprastai atrodo iš tolimesnės perspektyvos tartas, taigi sugestyvesnis, objektyvesnis. Faustas Kirša visuomenines temas šitaip ir trak-

tuoja: konstatuoja dalykus ir juos vertina pagal savo filosofinę pasaulėžiūrą. Primintinas tik puikus „Lietuviškas sapnas“ ir „Skausmo kryžkelė“.

I visuomeninius patriotinius motyvus Kirša dar labiau pasuka paskesnėje knygoje *Maldose ant akmens*, nors ten pat plėtoja ir kitas dvi motyvų grupes — erotinę ir filosofinę poeziją. Erotinė poezija nerodo nei gilaus pergyvenimo, nei gilios minties. Tai ne Kiršos dalykas. Su didesniu nusi-teikimu kuria patriotinę. Tačiau stipriausias ir vėl filosofinė poezijoj, kuri čia pavirsta tiesiog religine poezija. Religinė filosofinė ideologija čia jau visai išryškėjęs. Ji pavirtus jau visai krikščioniška ir krikščioniškais terminais reiškiamą — su Dievu, kuris pasaulį leido, jį gaivina, su pasauliu, kuris yra kupinas dieviško grožio, dieviškos kūrybos net dulkėje, su žmogum, kuris tyliai kelia gyvenimo našta, Viešpaties pasi-ilgęs.

Šita pasaulėjautos evoliucijos stadija yra paskutinė Kiršos poezijoje. Ji yra ta pati ir paskutinėj jo knygoj *Piligrimuose*, kurių jau vienas vardas susimbolina visą Kiršos žmogaus kelią. Ji yra viena iš charakteringiausių jo poezijos žymių. „Aš esu dar perdėm religingas, — kalbėjo šypso-damasis poetas, — gal jau senatvės požymis, kad po individualinių pergyvenimų vis labiau koncentruojuosi prie pastovios religijos“.

Ryškėjant, aiškėjant ne tik religiniam filosofiniam F. Kiršos pasaulėvaizdžiui, ryškėja konkretėja ir jo žodis. Palikęs tas pats didingumas, kontūringumas, plokštumas, linijos. „Aš einu per žemę ir nematau nieko, nematau spalvų, tik matau plokštumas, matau rūką; reikia susitelkti, kad pamatyčiau spalvą. Spalvos man išeina nenatūralios“. Vis dėlto paskutinėj poezijoje to susitelkimo vaisiai akivaizdūs: kad ir monumentalūs vaizdai, bet daug konkretesni, vizijos kyla daug aiškesniais paveikslais:

Pjovėjo žingsniai nulingavo pievon,
Ir debesiai linguoja per erdves,
Nukaitus žemė ažuolais ir ievom
Suklumpa Dievui, supančiam mares.

Net dar daugiau: nusileidžia Kirša jau ir į smulkųjį vaizdą
paskutinėj knygoj:

Ir vėl šviesu, pavasario vilionės;
Vėl pumpurai žiedais plasnos,
Vėl smilgos šoks, upeliais juoksis klonys,
Žaliuos net žilos samanotos.

Vadinas, Kirša save suranda. Suranda savą mintį, suranda ir žodį. Jis išeina iš chaotinio pasaulio, eina prie aiškaus konkretaus, nors tiek pat idealaus, kilnaus, didingo. Jis išeina iš žodžio laboratorijos, iš vienam žmogui tesuprantamo žodžio ir, vartodamas apskritai visų vartojamą kasdieninį žodį, jis duoda vis tobulesnės ir tobulesnės poezijos pavyzdžius. Galėtume sakyti: Kirša išmoko kaklaryšį pasirišti.

Mes grožimės jo didelės vertės poezija *Maldomis ant akmens*, ypačiai jo paskutine knyga *Piligrimais*, ir vis dėlto galima spėti, kad poetas čia nesustos. Kovojęs savyje dėl pasaulėvaizdžio harmoningumo ir aiškumo, atrodo, kad jis dar kovos toliau dėl žodžio.

Kuria linkme? — Žodis, kaip paprastai, čia eina dvejopas pareigas: žodis yra muzikinė priemonė, žodis yra vaizdinė priemonė. „Mėgstu vienas būti dainuodamas ir jaučiu, kad mano eilėraščiuose yra melodingumo“. Šito autopastebėjimo teisingumu skaitytojas gali pats įsitikinti. Net daugiau galėtų pastebėti: poetas taip susižavi žodžio pritikimu melodijai, kad retkarčiais pro pirštus pažiūri į žodžio prasmę. Pasitaiko, kad tokiais atvejais žodžio prasmė nesiderina su viso eilėraščio prasme. Pvz.: taurios ir didingos nuotaikos

gražiam eilėraštyje apie būtį tarp kitų žodžių disonansu suskamba žodis vaba:

Ar tu klausai žiedo lapą?
Smėlio kapą? Kas be kvapo sieloj vaba?
Koks tau mokslas pasakys, —
Kas būtis? (P 44).

Jei F. Kirša buvo pasisakęs ieškąs poezijoje gilesnio vaizdo, gražesnio posakio, tai ir savo poezijoje juos kuria gilius, kondensuotus, kietus, tiesiog akmeninius. Net šiaip labiau išstėtus palyginimus su *kaip* poetas mėgsta sukondensuoti į įnagininko palyginimus, juos sumetaforina. Šitokį vaizdą poetas taip susintetina, sukondensuoja, kad skaitytojui sunku randas suvokti jo prasmę ir pačiame pirmajame *Piligrimų* eilėraštyje sunku suvokti, ką reiškia: „Tavo norų mūsų kvapas“; „Saulė aukuru sugrįžta“; „Žemės sultim meile tapus“, arba: „Ir vėl ant žemės puolu krikšto veidu“.

Galima laukti, kad naujais poeto įkvėpimo momentais, tas originalus mūsųose taurios idėjos ieškotojas dar virs uolesniu žodžio ieškotoju: pasilaikydamas savo kietąjį žodį, įkvėps jam daugiau vaiskumo, permatomumo kaip kristale.

Šituo keliu, atrodo, F. Kirša yra pasinešęs. Šituo keliu ir galės būti realizuota jo didžios minties ir jai atsakančio žodžio harmonija.